

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
DEPARTAMENT SPRAW OBRONNYCH CUP

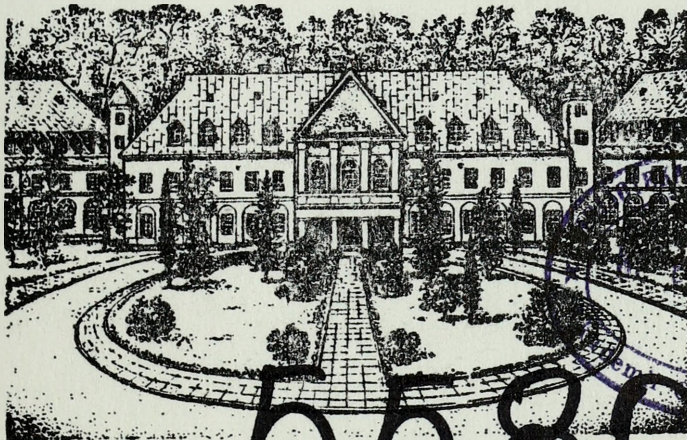

JAWNE
POUFNE

Egz. Nr. 1

Alfred JARUSZEWSKI

ZASPOKAJANIE MATERIAŁOWYCH POTRZEB
SIŁ OBRONNYCH PAŃSTWA — W TYM SIŁ
ZBROJNYCH — PRZEZ JEDNOSTKI GOSPODARKI
NARODOWEJ W OKRESIE ZAGROŻENIA I WOJNY

55801

WARSZAWA

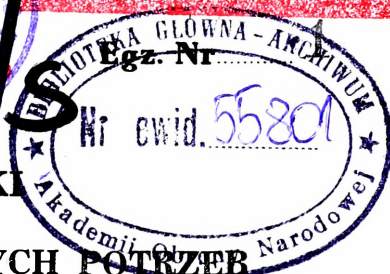
1994

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
DEPARTAMENT SPRAW OBRONNYCH CUP

JAWNE
POUFNE

Alfred JARUSZEWSKI

ZASPOKAJANIE MATERIAŁOWYCH POTRZEB
SIŁ OBRONNYCH PAŃSTWA — W TYM SIŁ
ZBROJNYCH — PRZEZ JEDNOSTKI GOSPODARKI
NARODOWEJ W OKRESIE ZAGROŻENIA I WOJNY

*Przedmiotem jest sprawozdanie
z działalności
29.01.2003 Jan Kucharski.*

WARSZAWA

1994

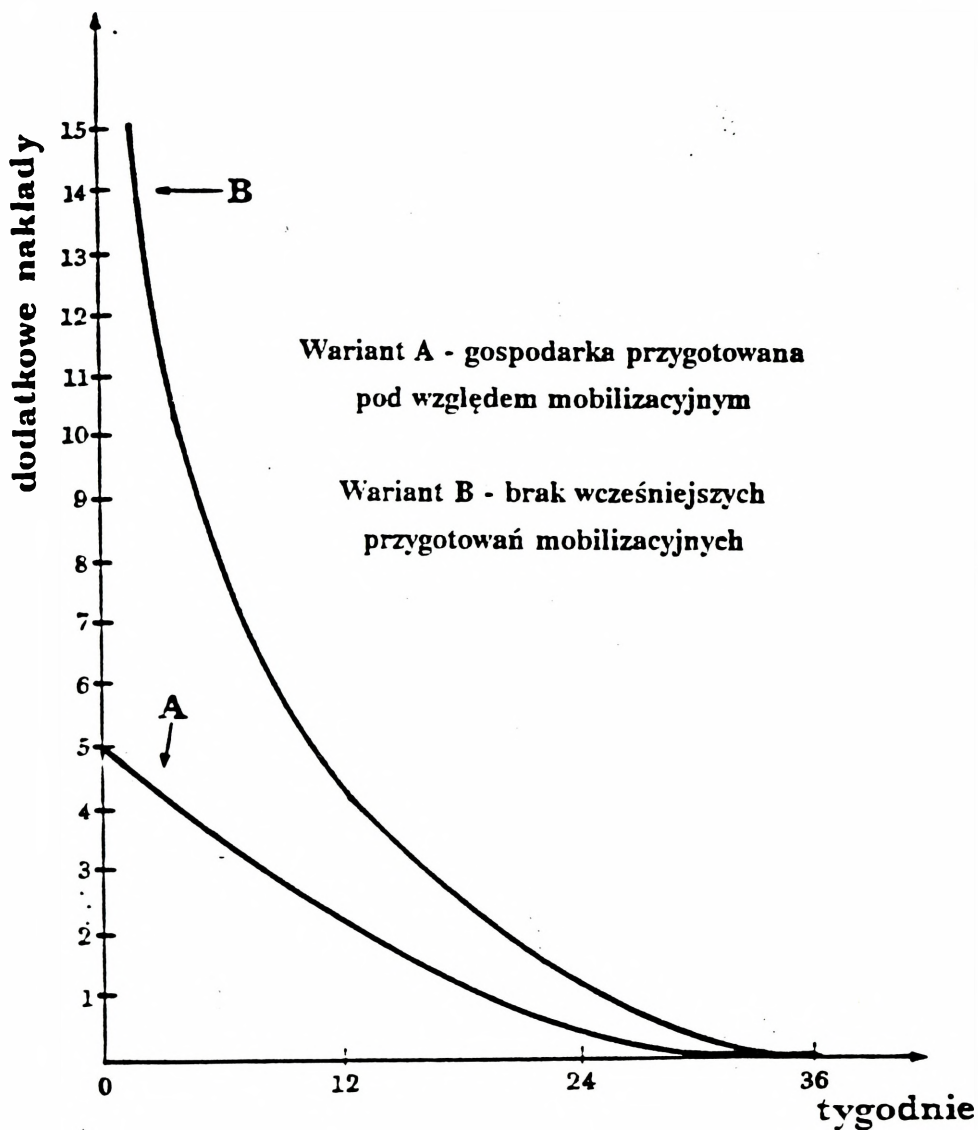

Niniejszy materiał studyjny jest przeznaczony do wykorzystania na Wyższych Kursach Obronnych dla kierowniczej kadry administracji państwowej.

Bazując na doświadczeniach II wojny światowej oraz późniejszych konfliktach zbrojnych, podczas których okazało się, że wojska zaangażowane w działania wojenne mogą otrzymać tylko to, co zostało wcześniej zaplanowane, w wielu krajach wprowadzono planowanie zaopatrzenia materiałowo-technicznego sił obronnych na wypadek konfliktów zbrojnych. Np. w USA dokonano porównania kosztów zaspokajania wojennych potrzeb w sytuacji ich wcześniejszego przygotowania oraz ich braku i jednoznacznie stwierdzono, że w przypadku rezygnacji z przygotowań mobilizacyjnych prowadzonych w czasie pokoju, przestawienie gospodarki na działalność wojenną jest znacznie kosztowniejsze i wydłuża się w czasie (patrz wykres). Amerykanie swoje doświadczenia gromadzili od 1947 roku, kiedy to opracowany został "Plan mobilizacji przemysłu". W wyniku kolejnych doświadczeń z wojen: koreańskiej, wietnamskiej i irackiej plan ten podlegał modyfikacjom. Obecnie w USA obowiązuje "Program gotowości przemysłu" (Industrial Preparedness Planning). Podstawy prawne jego opracowania i realizacji określa 6 ustaw Kongresu, 3 dyrektywy prezydenta i 5 zarządzeń Sekretarza Obrony. Program ten w założeniu ma zapewnić możliwość materiałowo-technicznego zabezpieczenia prowadzenia działań wojennych przez okres 3 lat.

W Polsce do 1992 r. obowiązywał program mobilizacyjny pod nazwą "Plan na Rok Obliczeniowy". Opracowywany na okresy 5-letnie był corocznie aktualizowany. Z uwagi na obowiązujący wówczas system nakazowo-rozdzielczy był on bardzo szczegółowy i mógł być szybko uruchamiany w sytuacjach zagrożeń. Ponadto podlegał koordynacji w ramach państw byłego Układu Warszawskiego, czego efektem były mobilizacyjne umowy międzypaństwowe na dostawy surowców, materiałów i wyrobów kooperacyjnych do produkcji uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

RELACJA KOSZTÓW DOSTAW UZBROJENIA I SPRZĘTU
WOJSKOWEGO DO CZASU ICH REALIZACJI W ZALEŻNOŚCI
OD STANU PRZYGOTOWAŃ MOBILIZACYJNYCH

W 1992 r. zaistniała konieczność opracowania nowego dokumentu mobilizacyjnego, który określałby zadania gospodarki narodowej na wypadek zagrożenia i wojny z uwzględnieniem czynników wynikających z dokonującej się transformacji ustrojowo-gospodarczej. Efektem tych prac jest jakościowo nowy program mobilizacji gospodarki przyjęty przez Radę Ministrów. Program ten różni się zasadniczo od "Planu na Rok Obliczeniowy" nie tylko pod względem zakresu przedmiotowego, lecz przede wszystkim ograniczonym zakresem wskaźników o charakterze dyrektywnym. Forma zadaniowa dotyczy tylko dostaw uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz jego remontów. Pozostałe części programu odnoszące się do produkcji wyrobów o podstawowym znaczeniu gospodarczo-obronnym, transportu, łączności, służby zdrowia oraz zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych ludności mają formę analityczno-informacyjną. Biorąc pod uwagę, że obowiązujący obecnie program mobilizacji gospodarki utraci swoją ważność z końcem 1995r., z początkiem 1994 r. podjęte zostały działania zmierzające do opracowania programu, który obowiązywałby w latach 1996-2000.

Tryb zgłaszania potrzeb materiałowo-technicznych

Program mobilizacji gospodarki w zakresie zaspokajania potrzeb materiałowo-technicznych sił obronnych państwa ma na celu:

- określenie możliwości gospodarki narodowej do realizacji zadań na rzecz obronności na okres zagrożenia i wojny;
- podejmowanie w czasie pokoju przedsięwzięć, które umożliwią realizację zadań w nim zawartych;
- koordynację działań w zakresie realizacji przyjętych celów oraz określenie niezbędnych środków finansowych umożliwiających ich osiągnięcie.

Proces opracowywania programu mobilizacji gospodarki rozpoczyna się od zgłoszenia potrzeb przez właściwych ministrów, którzy określają ich zakres przedmiotowy i podmiotowy.

Potrzeby materiałowo-techniczne, kierowane pod adresem gospodarki narodowej na okres zagrożenia i wojny zgłaszane są przez resorty: obrony, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

Podstawę do określenia ww. potrzeb na okres zagrożenia i wojny stanowią m.in.:

- stany etatowe (ludzi i sprzętu);
- normy należności;
- wielkości posiadanych zapasów;
- normy zużycia i strat w działaniach wojennych.

Potrzeby te w ujęciu asortymentowo-ilościowym, trafiają za pośrednictwem organów założycielskich lub nadzorujących do właściwych podmiotów gospodarczych.

Zgłaszane potrzeby obejmują następujący zakres przedmiotowy:

- podstawowe uzbrojenie i sprzęt wojskowy oraz bojowe środki pola walki (amunicja, rakiety, czołgi itp.);
- pozostałe uzbrojenie i sprzęt wojskowy (maski pgaz, namioty, kuchnie polowe itp.);
- remonty uzbrojenia i sprzętu wojskowego (okręty, czołgi, armaty, samoloty);
- materiały pędne i smary (benzyny silnikowe, oleje napędowe, smary stałe i płynne);
- części zamienne do uzbrojenia i sprzętu wojskowego;
- przedmioty zaopatrzenia mundurowego (mundury, płaszcze, obuwie, koce itp.);
- artykuły żywnościowe (konserwy mięsne i rybne, tłuszcze, suchary, cukier itp.);

- artykuły zaopatrzenia medycznego (lekarstwa, szczepionki, materiały opatrunkowe itp.).

Czynniki określające możliwości zaspokajania potrzeb materiałowo-technicznych

Podmioty gospodarcze, analizując możliwości zaspokojenia potrzeb materiałowo-technicznych sił obronnych, skierowanych pod ich adresem przez organ założycielski lub nadzorujący, powinny uwzględnić następujące czynniki:

- aktualne możliwości produkcyjne lub usługowe oraz ich bieżące wykorzystanie;
- planowane wdrożenia nowych wyrobów do produkcji;
- możliwości uzyskania zwiększonych (zmniejszonych) dostaw kooperacyjnych ze źródeł krajowych i zagranicznych;
- możliwości zwiększenia (zmniejszenia) produkcji i usług;
- stan posiadanych zapasów i materiałów do produkcji bieżącej oraz w rezerwach państwowych;
- potrzeby i możliwości w zakresie gromadzenia państwowych rezerw specjalistycznych, zapewniających produkcję w I kwartale realizacji programu;
- wprowadzenie złagodzonych norm technicznych i technologicznych w procesach produkcyjnych;
- wprowadzenie wydłużonego czasu pracy.

Określanie zadań związanych z zabezpieczeniem materiałowo-technicznym sił zbrojnych

Podmioty gospodarcze w oparciu o zgłoszone potrzeby, uwzględniając czynniki wymienione w pkt. 2, określają swoje realne możliwości

ich zabezpieczenia (podlegają one ocenie i weryfikacji organu założycielskiego lub nadzorującego).

Możliwości te muszą uwzględniać potwierdzone producentowi dostawy zespołów kooperacyjnych i materiałów zaopatrzeniowych z określonych źródeł (informacje w tym zakresie powinny znajdować się w zakładowym programie mobilizacji gospodarki).

Zbiorczy wykaz możliwości zaspokojenia zgłoszonych potrzeb opracowuje organ założycielski lub nadzorujący i przekazuje je do Centralnego Urzędu Planowania. CUP w oparciu o nadesłane propozycje resortów i urzędów wojewódzkich opracowuje projekt programu mobilizacji gospodarki w zakresie zaspokajania potrzeb materiałowo-technicznych na okres zagrożenia i wojny. Projekt ten, jako jedna z części programu mobilizacji gospodarki, po konsultacjach i uzgodnieniach z właściwymi resortami i urzędami wojewódzkimi przedstawiany jest Komitetowi Spraw Obronnych Rady Ministrów, a następnie Radzie Ministrów, która wydaje odpowiednią uchwałę. Na jej podstawie zatwierdzane są resortowe i wojewódzkie programy mobilizacji gospodarki.

W części dotyczącej zaspokojenia potrzeb materiałowo-technicznych sił obronnych państwa program ma charakter obligatoryjny.

W oparciu o ustalone przez Radę Ministrów zadania, właściwi ministrowie i wojewodowie podejmują niezbędne przedsięwzięcia, mające na celu tworzenie warunków ich realizacji w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

Obowiązki podmiotu gospodarczego, na który nałożone zostały zadania wynikające z programu mobilizacji gospodarki

Organ założycielski lub nadzorujący w oparciu o uchwałę Rady Ministrów, nakłada na podmiot gospodarczy, w trybie decyzji

administracyjnej, określone zadania przewidziane do realizacji na okres zagrożenia i wojny. Zadania te są ujmowane w dokumentacji mobilizacyjnej podmiotu gospodarczego.

W przypadku prowadzenia wszelkich działań w zakładzie, których efekty powodowałyby zmiany w możliwościach realizacji nałożonych zadań (zarówno asortymentowych, jak i ilościowych), kierownictwo zakładu ma obowiązek poinformować o tym organ założycielski lub nadzorujący. Po uzyskaniu zgody upoważnionego organu, dokonuje aktualizacji zakładowego programu mobilizacji gospodarki.

*

Przedstawiony powyżej ogólny tryb programowania działań organów państwowych w zakresie zaspokajania materiałowych potrzeb sił obronnych na okres zagrożenia i wojny, pozwala m.in. na określenie stopnia zaspokojenia potrzeb obronnych państwa, jak również służy do wytyczania celów zapewniających jego poprawę. Dotyczy to w szczególności kierunków rozwoju i restrukturyzacji przemysłu obronnego, a także uwzględniania aspektów obronnych w projektowanych rozwiązaniach w zakresie transportu, łączności, służby zdrowia.

Wnioski wynikające z prowadzonych prac mają również istotne znaczenie przy opracowywaniu projektów aktów prawnych regulujących szeroko rozumianą problematykę obronności i bezpieczeństwa państwa.

Wydrukowano w 21 egz.

Egz. nr 1 - Bibl. Gł. DZN
Egz. nr 2 - 21 Kanc. Tajna
Wyk. A. Jaruszewski
Druk AON nr pf 36/WW

